

Pavel Wonka

Poslední oběť

Chtěl jen využít ústavního práva. Kandidovat ve volbách. Jenže jako nezávislý. Z prvního kriminálu vyšel zchromlý. Druhý kriminál už nepřežil.

PETR PLACÁK

Pavel Wonka se narodil 23. ledna 1953 ve Vrchlabí v rodině německého dělníka a české úřednice. Po maturitě se opakovaně pokouší dostat na Právnickou fakultu UK, marně. Roli hrál i jeho česko-německý původ. Když nesmí studovat, dává se Wonka na dráhu „lidového právníka“. Piluje právníckou literaturu a pomáhá spoluobčanům v právních sporech.

Nezávislý kandidát

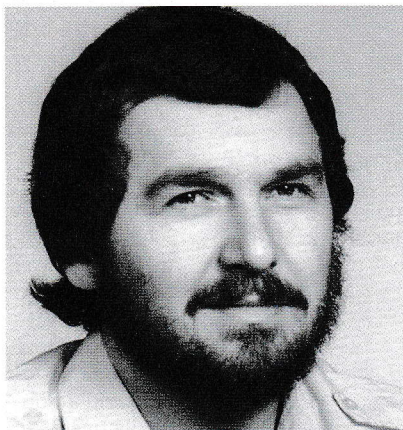
V roce 1986 se Wonka rozhoduje kandidovat jako nezávislý do Sněmovny lidu Federálního shromáždění ČSSR. Jenže tehdy to znamenalo otevřený útok proti komunistickému systému. Wonka ve volebním prohlášení píše, že se porušuje zásada přímosti, kdy je masám „naservírován předem vybraný kandidát, který je vybrán již dávno před volbami“.

Za svůj volební obvod se má stát protikandidátem komunistovi Jaroslavu Venhauerovi, horníkovi n. p. Důl J. Švermy v Žacléři. Když se Wonka snaží šířit svůj volební program mezi lidi, komunistům dojde trpělivost. Spolu s bratrem Jiřím je zatčen a odsouzen k 21 měsícům vězení, které si má odsest v obávané věznici – Minkovicích.

Později v rozhovoru s Libuší Šilhánovou uvede, že spolu s bratrem byli postaveni před soud bez řádné obžaloby, přičemž došlo k „porušení téměř všech zásad trestního řízení, zejména zásady presumpce neviny, obhajoby, ústnosti, přímosti, veřejnosti atd. Rozsudek sám potom vůbec postrádá zákonem předepsané náležitosti, obhajoba není v podstatných částech vypořádána, skutkové a právní závěry soudu nejsou odůvodněny“.

Wonku permanentně šikanují. Již při převozu do vězení jej eskorta krutě zbije. Odmítá nastoupit na nucené práce. Je obžalován z „trestného činu maření výkonu soudního rozhodnutí“.

„... Zdravotní problémy se u mne kumulovaly po umístění na cele č. 17. Nebyl jsem schopen žádného pohybu. V jiných celách zavřeli okna, ale u mne

NEZÁVISLÝ KANDIDÁT Pavel Wonka.

V POUTECH Wonku převážejí od soudu.

ho nechali otevřené a z cely se stala větrací štola. Průvan mi rozdíral klouby, trpěl jsem nesnesitelnými revmatickými bolestmi v kyčlích a kolenou. Ve dne mně nohy ztuhly a zmodraly, dostával jsem křeče a ztratil v nich hybnost,“ hájí se v září 1987 u okresního soudu v Liberci.

Wonka opakovaně žádal lékařské vyšetření – přišlo jen další týrán. „... Život pro mě ztratil smysl. Jsem smířen se smrtí a nejsem schopen dostat požadavků, které na mě klade denní režim tábora pro výkon práce,“ řekl. Wonka zahájí hladovku, nikdo si ho nevsímá: „Nakonec jsem to řešil tak, že jsem se svlékl a seděl svlečený v průva-

nu 3 dny. Chodili se na mě dívat. Teprve po třech dnech pro mě přišli, byl jsem totálně zhroucený, začali mě různě týrat a mučit. Plakal jsem...“

Wonkův život je ohrožen, po protestech rodiny a přátel ho převezou do pankrácké vězeňské nemocnice a pak do věznice Plzeň-Bory. 26. února 1988 je propuštěn a vrací se domů k matce. Bolí ho nohy, otékají mu a při sebemenší námaze se zadýchává. Wonka dál bojuje a posílá stížnosti na postup vyšetřovatelů a poměry ve vězení.

Bitý a týraný

„Dne 9. 10. 1987 jsem byl převezen do vězeňské nemocnice... Strhli mě z pryčny, bili mě, kopali do mě, šlapali mi podrážkami bot do obličej. Jelikož jsem již nebyl schopen chůze, uchopili mě v podpaží a vlekli mě s nohama po zemi. U první branky mě uchopili za nohy a nesli mě břichem dolů. Přitom mě rozhoupávali a náramně se bavili, že mě tloukli pendrekama do zad a zadku. Branku z tábora potom otvírali tak, že mé tělo používali jako beranidlo a hlavou naráželi do vrat... Zvracel jsem jakési tekuté hleny a dusil se cestou zvratky. Strážný sedící vedle mě hlásil dopředu, že zvracím, co má dělat. Velitel eskorty odpověděl – vysereme se na něho...“, píše 3. března 1988 ministerstvu spravedlnosti.

Wonka už nemůže dál, chce získat vystěhovalecký pas. 5. dubna 1988 odjede do Trutnova vyřídit si cestovní doklady. Je však opět zatčen. Soud na něj uvalil vazbu, aniž by byl vyslechnut. O jeho osudu nikdo nic neví. Rodina nemá zprávy. Až 22. dubna oznámí obhájce paní Wonková, že její syn byl před dvěma dny odsouzen na dalších 5 měsíců nepodmíněně. Dodá, že je Pavel ve velmi vážném stavu.

Odsouzen k smrti

Wonku k soudu přivezli na kolečkovém křesle. Stěží může mluvit. Samosoudkyně okresního soudu v Trutnově JUDr. Marcela Horváthová ho stejně pošle za mříže. Vězeňský lékař MUDr. Radim Pek doložil, že „obžalovaný není ohrožen na životě ani zdraví“.

Pár dní nato – 27. dubna – obdrží paní Wonková telegram. Suše oznamuje, že její syn náhle předešlého dne zemřel. Až do pohřbu 6. května, kdy se v kostele ve Vrchlabí slouží zádušní mše, je rodina pod policejním dohledem. Ráno v den pohřbu ukáží Wonkovo tělo rodině. Jiří Wonka nemohl ve zuboženém těle bratra poznat, matka nabyla jistoty o jeho identitě až podle zubu, jehož část si Pavel v mládí urazil.

JUDr. Marcela Horváthová byla roku 1992 doživotně jmenována soudkyní. ●